

POIKIMAHALVAUKSEN ENNALTAEHKÄISY

Poikimahalvaus on **kalsiumaineenvaihdunnan häiriö**, joka syntyy kun, poikimisen jälkeen kalsiumin tarve kasvaa suuremmaksi mitä elimistön irrottama kalsiumin määrä rehusta ja luustosta on. Tästä seuraa elimistön kalsiumtason lasku, joka johtaa lihasten halvaantumiseen. Tavallisimmin lehmä sairastuu vuorokauden sisällä poikimisesta.

Poikimahalvauksen lievempi muoto, eli **hypokalsemia** on yleisempää kuin poikimahalvaus, mutta oireita on vaikea havaita. Hypokalsemia hidastaa pötsin liikkeitä, alentaa syöntiä ja vastustuskykyä ja vaikuttaa yleiskuntoon, hedelmällisyyteen ja maitotuotokseen.

- Hypokalsemian takia kalsiumvalmisteita suositellaan kaikille **yli 2 kertaa poikineille**

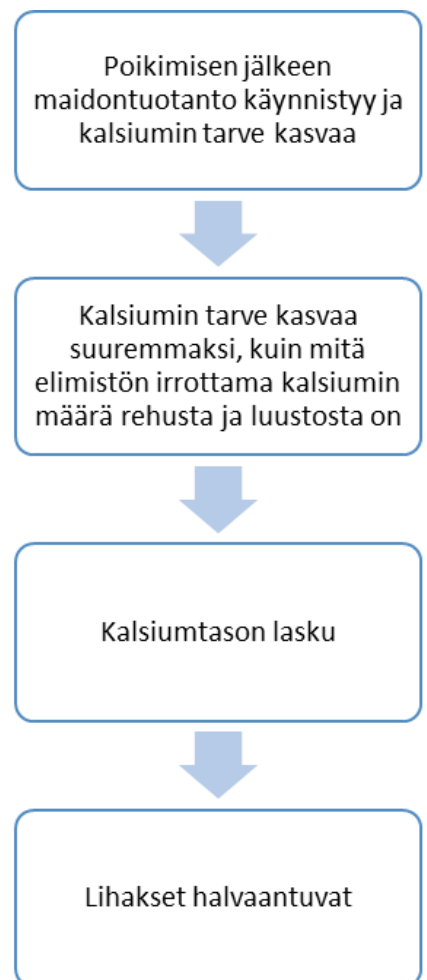
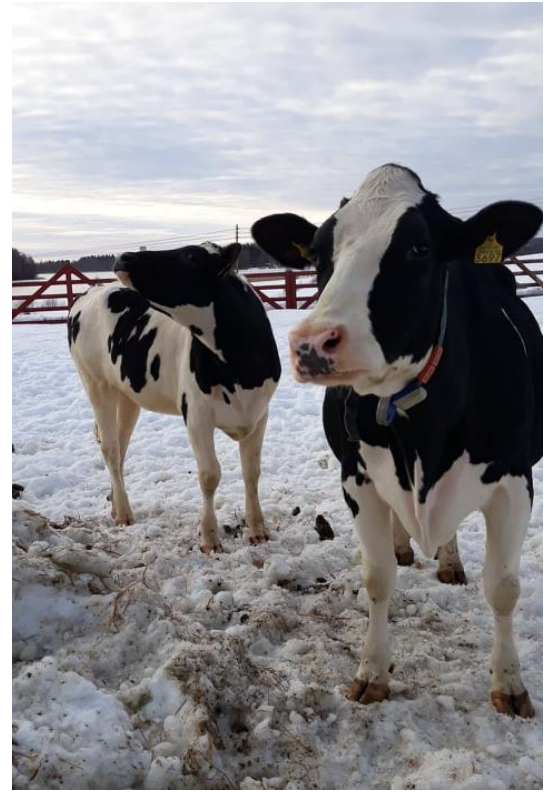
Halvaukselle altistavia tekijöitä on muun muassa ikä, liikalihavuus, ruuansulatuskanavan häiriöt ja ruokinnalliset ongelmat. Ruokinnassa riskitekijöinä on **kalsiumin ja kaliumin liikasaanti**.

Erityiseen riskiryhmään kuuluvat yli 5 kertaa poikineet, sillä vanhemmiten kalsiumin imeytyminen heikkenee ja D-vitamiinin reseptorien määrä vähenee.

MITEN TULEE TOIMIA?

Umpikaudella on **vältettävä paljon palkokasveja** sisältävän kalsiumpitoisten säilörehun ja laidunten käyttöä. Jos käytetään apilapitoisia rehuja umpikaudella, riski sairastumiseen nousee toisesta poikimiskerrasta lähtien.

- Umpilehmienkin rehusta on otettava laaja **kivennäisanalyysi**, jotta kivennäisten ja hivenaineiden saanti saadaan suunniteltua kohdalleen.
- Karkearehussa tulisi mieluiten olla kalsiumia alle 4 g/kg ka ja kaliumpitoisuuden jäädä alle 20 g/kg ka.
- Umpikaudella **kivennäinen** sisältää niukasti kalsiumia ja kaliumia. Kuitenkin **Magnesiumin, fosforin ja natriumin sekä hivenaineiden** saanti on turvattava.
- Rikkakasvipitoiset rehut (juolavehna, voikukka) eivät sovellu umpilehmille, sillä niiden kivennäispitoisuudet poikkeavat tavoitteesta.

Umpiajan karkearehu on runsaskuituista ja matalaenergistä ja sitä on tarjolla koko ajan ja paljon. > Näin pötsi pysyy täytenä ja aktiivisena, jolloin lehmän **syöntikyky** säilyy läpi umpikauden. Umpiosastolla ei saa olla ylitäyttöä, jotta lehmät pystyvät syömään riittävästi.

- Karkearehussa tulisi olla energiaa 9-10 MJ/kg ka, valkuaista 130-150 g/kg ka. Matalalla energiapitoisuudella saadaan ylläpidettyä sopivaa **kuntoluokkaa** umpikaudella.
- Mieluiten umpilehmille kasvatetaan omat rehut omalla siemenseoksella. Ole tarkkana myös laidunrehun laadun kanssa.

Sairastumista voidaan ennaltaehkäistä myös tukihoidoin, esimerkiksi suun kautta annettavilla **kalsiumvalmisteilla** ennen poikimista ja poikimisen jälkeen. Tuotteiden soveltuvuus **luomutuotantoon** on tarkistettava valmisteen sisällysluettelosta.

- Valmisteiden käytössä noudatetaan valmistajan antamia annostelu- ja ajoitusohjeita
- Suun kautta annettavia valmisteita voidaan antaa vielä, **kun lehmä seisoo omilla jaloillaan**. Makaavan lehmän lihastoiminta on jo heikentynyt, ja vaarana on tukehtuminen.

Luomutuotannossa voidaan käyttää poikimisen jälkeiseen kalsiumruokintaan kalsiumkarbonaattia eli **ruokintakalkkia**. Kalsiumkarbonaatti on hyvän makuinen, mutta se ei ole yhtä tehokas imeytymään kuin kalsiumkloridi tai kalsiumpropionaatti.

Mikäli halvausoireita ilmenee, ole yhteydessä **eläinlääkäriin** heti. Jos hoidon aloitus pitkittyy, huononee paranemisennuste ja myös riski muista sairauksista kasvaa.

Tämä tietokortti on osa opinnäytetyötä: YLEISIMMÄT SAIRAUDET JA HOITOKÄYTÄNTEET LUONNONMUKAISISSA MAIDONTUOTANNOSSA / Henriikka Oksjärvi, Savonia AMK

INFO-ruutu

- Riskiryhmään kuuluu yli 5 kertaa poikineet
- Kiinnitä huomiota eläinten kuntoluokkiin:
 - Poikimisen aikaan 3,5
 - Lypsykaudella 3
- Umpikaudella vähäenerginen ja runsaskuituinen karkearehu
 - Tarjolla jatkuvasti
- Umpikaudella kalsiumin rajoittaminen
 - Vältettävä apilapitoisia rehuja
 - Umpikaudella umpikivennäinen
- Ennen poikimista ja sen jälkeen suun kautta annettavat kalsiumvalmisteet